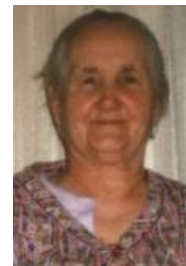

MARIA KOC

ur. 1923; Bronowice

Miejsce i czas wydarzeń	Puławy, II wojna światowa
Słowa kluczowe	Puławy, II wojna światowa, Niemcy, praca dla Niemców, szpital niemiecki, język niemiecki

Puławy podczas II wojny światowej

Przyjechałam w [19]40 roku, to tam już poniszczzone, pobombardowane było, już tej bóżnicy, tego wszystkiego nie było, to było wszystko już zniszczone. Ja nie chodziłam po Puławach, byli Niemcy, człowiek się bał, siedziało się w domu. Nie pracowałam jeszcze wtedy i do samej wiosny, do marca, ja tak prawie że nigdzie nie wychodziłam. Nawet do kościoła się nie chodziło. Zresztą ja nawet nie miałam ubrania, bo nam się wszystko spaliło tam w Bronowicach, bo tam kula wpadła zapalająca, tak że nawet człowiek nie miał bardzo w czym pójść i do wiosny, dokąd nie poszłam do Niemców do pracy, to nie wychodziłam.

Pracowało się za Niemców, no to co ja mogłam mieć do gadania, od świtu do nocy się pracowało. W gimnazjum pracowałam, to był niemiecki szpital, też się zmieniał ten szpital, bo najpierw ortslazarett, potem był kriegslazarett, potem był feldlazarett, to był szpital wojskowy, potem polowy chyba, wojenny, tak zmieniał się. No, a myśmy tam pracowali, nas tam pracowało sto dwadzieścia cztery osoby – Polaków – w tym szpitalu niemieckim. W tym liceum Czartoryskich [dawnym].

Ja tam jakoś tak trochę po niemiecku szybko się nauczyłam mówić. Nieraz się pytali Niemcy, skąd ja znam ten niemiecki. Ja się śmiałam, że z gimnazjum, przecież ja w gimnazjum nie byłam, ale w gimnazjum pracowałam. „To jak to z gimnazjum?”, no, mówię: „No, z gimnazjum. Przecież tu mieszkałam, tu jest szpital, ale tu było kiedyś gimnazjum”. Nie przyznawałam się, że się nauczyłam tak o, jako samouk, co miałam się tłumaczyć Niemcom, gdzie ja się nauczyłam niemieckiego. A tutaj ten szpital po drugiej stronie to taki był zaczęty, ale niedokończony.

Data i miejsce nagrania	2003-11-10, Puławy
Rozmawiał/a	Tomasz Czajkowski
Redakcja	Justyna Molik
Prawa	Copyright © Ośrodek "Brama Grodzka - Teatr NN"